

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

หมวด 1 ด้านการนำองค์การและความรับผิดชอบต่อสังคม

วิสัยทัศน์

ท้องถิ่นเข้มแข็ง ร่วมแรงพัฒนา ประชาเป็นสุข

พันธกิจ

1. ส่งเสริมสนับสนุน อปท. ให้มีความเข้าใจในการจัดบริการสาธารณะตามมาตรฐานการดำเนินงาน
2. พัฒนา ปรับปรุง อปท. ให้มีความสามารถในการจัดบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึง
3. ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของ อปท. ให้เป็นไปตามมาตรฐานบริการสาธารณะ
4. ส่งเสริมการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของ อปท. ให้เป็นไปตามมาตรฐานบริการสาธารณะ
5. บริหารและพัฒนา สก. ให้สามารถปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ กฎหมาย และนโยบายที่กำหนด

ค่านิยม

มืออาชีพ คิดสร้างสรรค์ ยึดมั่นธรรมาภิบาล

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.) เป็นส่วนราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย ที่มีภารกิจสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และการบริหารจัดการ ให้มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการจัดบริการสาธารณะตามมาตรฐานอย่างทั่วถึง อีกทั้งแนวโน้มของการกระจายอำนาจและถ่ายโอนภารกิจการจัดทำบริการสาธารณะ ให้ อปท. มากขึ้น ทำให้ สถ. ทำหน้าที่เสมือน “โซ่ข้อกลาง” ในการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล และการจัดทำบริการสาธารณะของ อปท. ที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนมากขึ้น ซึ่ง สถ. มีระบบการนำองค์การที่รองรับภารกิจดังกล่าว โดยผู้บริหารได้กำหนดทิศทางขับเคลื่อนองค์การที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม มีการสื่อสารทั่วถึงเพื่ออำนวยความสะดวกให้ อปท. สามารถทำงานได้คล่องตัวมากที่สุด ในการนำนโยบายจากรัฐบาลไปทำงาน ร่วมกันกับท้องถิ่น ขณะเดียวกันก็ได้นำปัญหาของท้องถิ่นมาประสาน เพื่อดำเนินการกับรัฐบาลให้เกิดการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับระบบการนำที่ยั่งยืน

DLA 5G Model

ผู้บริหารกำหนดทิศทางและค่านิยมในการถือปฏิบัติ และการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ไว้ว่า “อยากเห็น สถ. และ อปท. เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง สามารถทำหน้าที่เป็นเลิศ มีเป้าหมายสู่การเป็นหนึ่งด้วยธรรมาภิบาล สู่ท้องถิ่นเข้มแข็ง คนในสังคมร่วมแรงใจพัฒนา ประชาชนมีความสุข” จึงเป็นที่มาของวิสัยทัศน์ “ท้องถิ่นเข้มแข็ง ร่วมแรงพัฒนาประชาเป็นสุข” โดยนำองค์การที่มุ่งเน้นพัฒนาจากภายในสู่ภายนอก โดยใช้โมเดล DLA 5G เพื่อขับเคลื่อน “Change For Good” ใน 5 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านสิ่งแวดล้อม (Good Environment)
- 2) ด้านสังคม (Good Society)
- 3) ด้านการศึกษา (Good Education)
- 4) ด้านเศรษฐกิจ (Good Economy)
- 5) ด้านการส่งเสริมการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วม (Good Decentralization)

ซึ่งมีการกำกับดูแลให้ดำเนินการตามนโยบาย ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นอย่างเข้มแข็ง ถ่ายทอดแนวทาง กระบวนการผ่านผู้นำชุมชนในแต่ละท้องถิ่นได้ร่วมกันแก้ปัญหาและพัฒนาพื้นที่ของตนเองร่วมกับประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนสามารถสร้างต้นแบบในการส่งเสริมและแก้ไขปัญหาและส่งเสริมให้มีการนำไปขยายผลสู่ท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ

จากการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิผล

ผู้บริหารกำหนดทิศทางและหัวใจของการทำงานไว้ว่า “Change for Good : เปลี่ยนเพื่อโลกที่ดีกว่า” สื่อสารและถ่ายทอดทิศทางสู่การปฏิบัติ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รวมถึง อปท. ผ่านโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จำนวน 11 รุ่น 4 ภาค ให้กับบุคลากรในสังกัด สก. และผู้บริหาร อปท. เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ชัดเจนร่วมกัน เกี่ยวกับทิศทางเชิงนโยบายของ สก. โดยมีกลไกในการดำเนินงานคือ **ยึดท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม และสร้างนวัตกรรม** โดยบุคลากรต้องมีความคิดที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นอย่างรอบด้าน ทั้งด้านบริหารจัดการบุคคล และกิจการสภา การเงินการคลัง การบริการสาธารณะ และด้านธรรมาภิบาล โดยมีวิสัยทัศน์เป็นเป้าหมายขับเคลื่อนให้ท้องถิ่นเกิดการพัฒนาส่งผลลัพธ์ 5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านสิ่งแวดล้อม (Good Environment)

ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เช่น การบริหารจัดการขยะมูลฝอย “จังหวัดสะอาด” โดยใช้หลักการ 3Rs ประชาธิปไตย การจัดทำถังขยะเปียกเพื่อลดโลกร้อน เป็นต้น

2) ด้านสังคม (Good Society)

ส่งเสริมการพัฒนาสังคม ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ด้านคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำ เช่น ระบบสารสนเทศเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ และผู้พิการ (No Copy) และโครงการ 1 อปท. 1 ถนนท้องถิ่นใส่ใจสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดถนนสวยทั่วประเทศแล้วกว่า 7,070 สาย เป็นต้น

3) ด้านการศึกษา (Good Education)

ส่งเสริมการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนได้ตั้งแต่ระดับปฐมวัย เช่น โครงการสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา มีการสร้างสนามเด็กเล่นสร้างปัญญาแล้ว 2,419 แห่ง มีการจัดให้มีที่อ่านหนังสือท้องถิ่นแล้วรวม 9,102 แห่ง เป็นต้น

4) ด้านเศรษฐกิจ (Good Economy)

ส่งเสริมการลดปัญหาความยากจน และเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ เช่น โปรแกรมจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน (LTAX3000) ตลาดประชารัฐท้องถิ่นสุขใจ เป็นต้น

5) ด้านส่งเสริมการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วม (Good Decentralization)

ส่งเสริมการวางรากฐานการปกครองท้องถิ่นให้เข้มแข็ง ภายใต้หลักการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) ชมรมแม่บ้านท้องถิ่นไทย โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น (Local Sufficiency School: LSS) เป็นต้น

"สนามเด็กเล่นสร้างปัญญา" สร้างเสริมการเรียนรู้แบบไม่จำตัว และเตรียมความพร้อมให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้นอกห้องเรียน เน้นการเล่นกับธรรมชาติผ่านเครื่องเล่น 5 ชิ้น

1 ชิ้นที่ 1
สะพาน อ้น อ้น
- พัฒนาความคิดสร้างสรรค์

2 ชิ้นที่ 2
สระธารก
- ปลูกฝังนิสัยรักน้ำ

3 ชิ้นที่ 3
ค้ายา Spider Man
- พัฒนากล้ามเนื้อและการเคลื่อนไหว

4 ชิ้นที่ 4
เรือสลัดลึง
- เกิดพื้นที่สร้างสรรค์
ห้องเรียนท่ามกลางแมกไม้

5 ชิ้นที่ 5
หัดว่ายน้ำ
- ค้นเคยกับการเล่นน้ำ

สสจ. โดยสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน ร่วมกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น(สท.) กระทรวงมหาดไทย มูลนิธิสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา สนับสนุนโครงการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยด้วย "สนามเด็กเล่นสร้างปัญญา" โดยชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ผ่านการเล่นทราย น้ำ ดินไม้ วัสดุตามธรรมชาติ มีกิจกรรมทางกายที่เพียงพอ และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาวะในอนาคต

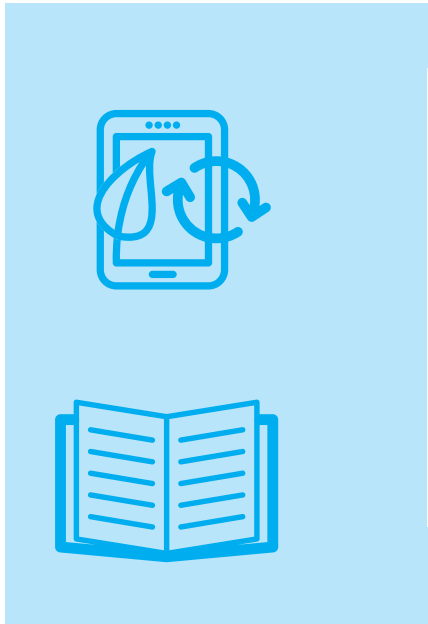
ที่มา: มูลนิธิสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา

สนามเด็กเล่นสร้างปัญญา

ความรับผิดชอบต่อสังคมกับระบบการกำกับดูแลที่เที่ยงธรรม ทัวถึง เก่าเทียม

ผู้บริหารกรมได้กำหนดนโยบายการส่งเสริมการกำกับดูแลองค์การในด้านต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น **ด้านรัฐ สังคม และสิ่งแวดล้อม** ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม อาทิ โครงการมือถือเก่าไป ชีวิตใหม่มา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมขยะอิเล็กทรอนิกส์ประเภทมือถือเก่าที่เสียแล้ว จากรุ่น ๆ ทุกยี่ห้อจาก อปท. ทั่วประเทศ และนำไปรีไซเคิลอย่างถูกวิธี ได้มาตรฐาน ไม่มีมลพิษ โดยจะนำรายได้จากการรีไซเคิลไปจัดหาหนังสือสำหรับเด็กและสื่อเพื่อการศึกษ้อื่น ๆ มอบให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ สก. ในท้องถิ่นทุรกันดารจำนวน 1000 แห่ง ซึ่งปีนการส่งเสริมประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วม ได้มีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม และเป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม **ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย** ผู้บริหารกรมได้กำหนดมาตรการเชิงรุกในการป้องกันผลกระทบเชิงลบต่อสังคม โดยได้มีการวิเคราะห์ถึงผลกระทบและกำหนดแนวทางในการปฏิบัติเพื่อป้องกันและบรรเทาผลกระทบ ถ่ายทอดให้บุคลากรภายในองค์การ ทั้ง สก. และ อปท. ได้รับทราบและยึดถือปฏิบัติ เช่น การจัดการมูลฝอย

แบบประเมินประสิทธิภาพ

การส่งเสริมให้ อปท. จัดทำรายงานผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (IEE) หรือรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (EIA) ภายหลังจากก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า เป็นต้น **ด้านองค์การ** มีการกำหนดระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของ อปท. ในรูปแบบของการประเมินประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment (LPA)) โดยมีการประเมินมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 และได้มีการพัฒนารูปแบบหลักเกณฑ์การประเมินให้มีความสอดคล้องกับนโยบายสำคัญของรัฐบาล โดยเป็นการประเมินประสิทธิภาพใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านงานบุคคลและกิจการสภา ด้านการเงินการคลัง ด้านการบริการสาธารณะ ด้านธรรมาภิบาล และด้านติดตามนวัตกรรมท้องถิ่น และได้ส่งเสริม

ด้านการบริการสาธารณะ ด้านธรรมาภิบาล และด้านติดตามนวัตกรรมท้องถิ่น และได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยกำหนดให้มีผู้นำชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของทีมประเมิน และมีการติดตามความคืบหน้าในการดำเนินงานเพื่อแก้ไขจุดอ่อน ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานของ อปท. ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยนำผลการประเมินในปีที่ผ่านมา มาใช้เป็นฐานข้อมูลเทียบเคียง และมีการเปิดเผยรายงานสรุปผลการประเมินสู่สาธารณะผ่านทางเว็บไซต์ของ สถ. นอกจากนี้ ยังใช้ผลการประเมินในการกำหนดแนวทางนโยบาย โครงการเพื่อยกระดับศักยภาพของ อปท. ในแต่ละท้องที่เพื่อให้ประชาชนได้รับการตอบสนองความต้องการอย่างทั่วถึง

Change for Good เพื่อการสนับสนุนชุมชน

ภายใต้ทิศทางกรม “Change for Good : เปลี่ยนเพื่อโลกที่ดีกว่า” ผู้บริหารกรมได้กำหนดให้จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือประชาชนของ อปท. เพื่อเป็นการสำรวจความต้องการและปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในเชิงรุกและจัดทำนโยบายที่ตอบสนองอย่างทันที่ทันที่ โดยเมื่อได้ทราบข้อมูลดังกล่าว จะมีการนำมาพิจารณาจัดทำโครงการเพื่อช่วยเหลือประชาชน และสนับสนุนชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ **ด้านการเกษตร** มีการกำหนดนโยบายเพื่อให้ความช่วยเหลือเกษตรกรจากปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ เช่น โครงการ สก. ขยายข้าวช่วยชาวนาจังหวัดสุรินทร์ โครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในพื้นที่จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง โดยใช้กลไกประชารัฐให้ทุกภาคส่วนและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเกษตรกร **ด้านเศรษฐกิจ** เพิ่มโอกาสและศักยภาพของประชาชนและชุมชน

ในการสร้างรายได้และพึ่งพาตนเองในระยะยาว เช่น โครงการตลาดประชารัฐ ท้องถิ่นสุขใจ เป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่นโดยส่งเสริมการท่องเที่ยว ผ่านการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อให้บริการที่พึงพอใจนักท่องเที่ยวตามมาตรฐานสากล **ด้านโครงสร้างพื้นฐาน** มีส่วนร่วมในการบรรเทาและแก้ไขปัญหาก็เกิดน้ำที่ไม่เพียงพอในฤดูแล้ง โดยประสานผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และเครือข่ายในพื้นที่ร่วมกันสร้างแหล่งน้ำเพื่อรักษาความสมดุลทางธรรมชาติ นอกจากนี้ กรมยังได้จัดทำโครงการ อปท.ต้นแบบการจัดการน้ำตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือ โครงการธนาคารน้ำใต้ดิน ซึ่งปัจจุบันมีการดำเนินการแล้วครบทั้ง 76 จังหวัด เป็นจำนวน 10,801 บ่อ เพื่อแก้ไขปัญหา น้ำท่วมขัง น้ำแล้ง น้ำเค็ม น้ำกร่อย เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ในดิน ลดความเสียหายด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน

โมเดลธนาคารน้ำใต้ดิน

ภายใต้การนำองค์การด้วยทิศทางที่ชัดเจน “Change for Good : เปลี่ยนเพื่อโลกที่ดีกว่า” อีกทั้งการสื่อสารอย่างทั่วถึงในการกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ อปท. สามารถทำงานได้คล่องตัวมากที่สุด ในการนำนโยบายจากรัฐบาลไปทำงานร่วมกับท้องถิ่น ขณะเดียวกันก็ได้นำ ปัญหาของท้องถิ่นมาประสานเพื่อดำเนินการกับรัฐบาล ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม ของชุมชนในแต่ละพื้นที่อย่างเข้มแข็งในการร่วมกันแก้ปัญหาและพัฒนาพื้นที่ ของตนเอง จนสามารถสร้างต้นแบบ และผลักต้นให้มีการนำไปขยายผล ลู่ท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศได้อย่างยั่งยืน